

Marmorna koža

Tistega dne sem vstopila v njeno sobo. Že pri vratih sem začutila lahen dih njenega parfuma, kako lebdi visoko zgoraj, nekje pod stropom. Na odprtem oknu so zavese dišale po bombažu, po vlagi, ki se ponoči pne po zunanjem zidu hiše, vstopa v sobo in se lepi na goste naborke bele čipke. Moralo je biti okoli poldneva. Z dvorišča so prihajali otroški glasovi in štropot dežja.

Postelja je bila odgrnjena, njeno belo drobovje povsem izpostavljeno. Vrgla sem se nanjo na trebuh in zarila obraz v hladno blazino, iz katere je prihajal vonj po kamilici in po šamponu v prahu. Pod blazino sem otipala zmečkan robec. Začutila sem fino, tanko batistno tkanino s svileno obrobo. Dišala je po njej – po potu, ki si ga otira s čela ponoči, ko se nenadoma zbuja iz sna, v katerem jo nekdo, ki ga ne vidi v obraz, dolgo, počasi duši. Zmečkala sem robec v čisto majhno kepico in jo nekaj časa držala v roki: ne mogla bi ji biti bliže. Izmikala se mi je, odkar je bil on pri hiši, govorila, da bi bilo zame dobro, če bi se šolala v drugem mestu, morala bi hoditi ven, ne tako vse dneve sedeti zaprta v svoji sobi.

Več svobode bi imela, je rekla. Ampak jaz nisem videla ničesar, razen njenih ustnic, ki so silile z obraza. Beseda svoboda je bila tisti hip le splet zvokov, izgovorjenih s polodprtimi, žarko namazanimi ustnicami, ki so oblikovale mehke, mesnat krog.

Medtem ko izgovarja to besedo, čutim, da jo z ustnicami vtiskuje na moj obraz, prsi, vrat, usta in pušča na koži bleščeče rdečo sled.

Svoboda, kako okrogla je bila ta beseda, tako vlažna in vroča na njenih ustnicah.

Nisem se približala drugi polovici postelje. Od tam je prihajal drugačen vonj. Prodoren, nasiten vonj moškega, ki je pretil, da bo napolnil vso sobo.

Nenadoma je bil tu. Razločno sem zaznala, da prihaja za mojim hrbtom, da se mi približuje, da prodira. Slišala sem previdne mehke korake in škripanje lesa, ki se vdaja pod težo telesa. Ležala sem na postelji, nepremična, v gluhi hiši, v nemi sobi. Izpostavljena, znova.

Moral je biti že doma. Slišal je, da prihajam, se potuhnul in čakal.

To več ni mogla biti izpolnitev mojega poprejšnjega pričakovanja, upanja, ki se je v meni nalagalo vso pomlad, vse do bolezn. Vse do poletja. Z boleznijo, s potenjem, bruhanjem – kot bi se popolnoma očistila od njega, od koprnenja polti, na katero me je vse noči navajal. Moja koža je bila zdaj tako tenka, tako boleče občutljiva, zdelo se mi je, da jo bo raztrgal, če bi se me dotaknil samo še enkrat.

Ne bom kriknila, pomislim, hipoma oglušela od udarcev lastnega srca – spet se bom pretvarjala, da spim. Nje tako ali tako ni – nje nikoli ni.

Z dvorišča ni slišati nikakršnih glasov več. Celo deževati je nehalo. Z obrazom, obrnjenim proti oknu, vidim, da je zdaj soba oblita s svetlobo, od katere so bele stene postale še bolj bele.

Nekaj zloveščega je v tem nenadnem miru, v luči, ki se prebija skoz oblake, stopa

v sobo in me popolnoma izroča njegovemu pogledu, njemu.

Koraki so zdaj nesramni.

Njegovo telo potiska pred sabo val toplote, in še preden se me dotakne, me ta toplota zapeče na hrbtu. Spredej sem čisto mrzla.

Z enim samim grobim gibom me obrne k sebi. Razprem usta, da bi izpustila tisto nekaj, kar me znotraj razpenja, zlo slutnjo, strah, tisti dolgo zatajevani krik, ki se bo končno prebil na površje in me odrešil. A tedaj zagledam njegovo roko tik pred obrazom – kako razširja prste, jih upogiba, kako ga zajema in prekriva tako popolno, da se začnem dušiti. Konec je, konec. S tem dotikom mi vzame sapo in pred očmi, pod vekami se vrtničijo globoka temnordeča brezna.

Potem popusti pritisk. Od blizu, njegova koža diši po njej, po gladkosti njenih bokov, po njenih prsih, laseh. Vonj kamilice z blazine je še močnejši. Na ustih čutim okus njegove dlani in zdaj polzi moj jezik po hrapavi površini kože med prsti, po dlani – kot bi več ne bil moj, kot bi se odtrgal od mene. Umakne roko z obraza. Zdaj s prsti prodira v moja usta, mrzliččen od sle potipati me znotraj, ker bo, z dotikom te mokre sluznice, naenkrat izvedel vse o meni.

Grizem jih in ližem obenem.

Z eno roko me zgrabi za lase, me porine vznak, potem pritisne usta na grlo. Še vedno se upira, v njem še drhti krik, a to je nekaj drugega, neznano in pogubno nevarno.

Soba valovi, skoraj prosojno svetla. Svetloba naju zajema z vseh strani – mene in njega, prvikrat.

Razkrita sva, ujeta. Ona naju vidi. Nekje v hiši je in naju molče opazuje.

Njen in moj molk sklemeta okrog njega popoln krog.

Spusti me, tiho rečem, z ohripelim glasom, ranjenim od njegovih dotikov. Še močnejše me privije v objem. Pritegnjena ob njegovo plamtečo kožo se naglo vdam. Naenkrat me ne zanima nič več, razen golega dotika, toplote, ki se pretaka vame. Zdaj natančno prepoznavam oba vonja, njegovega in njenega, kako se prepletata in me skupaj ovijata, jaz pa se jima prepuščam.

Moj krik potone v votlino med njegovim nebom in jezikom.

To ni več krik strahu.

Njegovo telo je nad mano, strašljivo in bližnje obenem. Povsem dobro lahko razpoznam del prsi, ki ga je ona videla skoz odprtino na svetlomodri srajci, tistega večera na terasi.

Ki sem jih že takrat poželega ugrizniti.

Vmesni čas, kot bi se ogledal, ponovno sem tam, sovražim veter, tkanino, kožo, ki naju ločuje. Njeno črno svilo, čipko na prsih, svojo belo bombažno obleko, njegovo srajco – vse to, odvečno, kar naju priklepa, ko se skupaj vrtiva v krogu, hlepeč v vrtenju, hlepeč v hrepenenju.

Ugriznila sem. Zobje so predrli kožo. Davno sluteni okus njegovega telesa: gladka toplota, ki bi jo mogla požirati do nezavesti. Upogne se nazaj in naglo prodre vame, kot da se tako končno odrešuje neke neznane, naplavljenе bolečine.

Pomisla sem, da sva tisti hip isto.

Isto – ona in jaz. Njegovo telo se dotika naju obeh od znotraj, prodirajoč globoko noter, tja, kjer sva isto.

Kako zdaj prestopiti to oviro na vratih, na pragu sobe, v grlu?

Moški, še vedno med nama. On. Odsoten, pozabljen, odrinjen, preklet. Znova je med nama, med najinima telesoma, najinim vnovičnim srečanjem. Med golo kožo in obleko. V prazninah, ki jih še vedno najde v nama.

Med, med, med.

Čutim ga, te roke, dih. Pritajen je za omaro, v omari, v obleki. V tem, kako se zatika ključavnica, na zarosenem oknu kopalnice in drobtinica tobaka na dnu predala.

Najini telesi sta posodi, v katerih gnezdi njegova odsotnost. Pretegne se, izide iz mene in se sprehodi po hiši. Vidim njegovo senco na hodniku. Vstopi v kuhinjo, prižge luč in pristavi vodo za kavo. Sinoči nisem mogla skuhati kave v kuhinji, nehala jo je kupovati, zaradi njega. Ni mogla ločiti tistih dveh vonjev, njega in kave, toplote, ki bi jo prežela ob dotiku skodelice, in prvega jutranjega požirka.

Slabost, ki me prežame ob dotiku skodelice s čajem: ni še čas, da bi stopila v sobo, sedla na posteljo poleg nje in ji rekla: zbudi se.

Ko sem maloprej stala v kuhinji s skodelico v rokah, sem jo zagledala ponovno, kot tisti popoldan. Prišla je od nekod zunaj, stopila v kuhinjo in začela pripravljati večerjo. Z odločnimi in ostrimi gibi. Ločila je svetlozelene stroke graha in mlad krompir, pristavila vodo, vključila pečico za meso, odrezala solatni koren in jo postavila v skledo mrzle vode. Kuhinja je postala tesna od njenih pospešenih gibov. Pograbila sem z mize zeleno jabolko. Bilo je spolzko in svetleče, kot bi bilo premazano z voskom.

Ni se še obrnila.

Gledala sem prek jabolka na tla, v svoje bose noge in izgovorila tisto besedo: posilstvo.

Zaprla je pipo in se, z rokami v pomivalnem koritu, obrnila proti meni, kot bi ne slišala dobro.

Prosim?

Morala sem dvigniti pogled do višine njenega obraza. Napadel me je, sem rekla tiše in ugriznila jabolko, kot bi grizla svoj glas.

Ni odgovorila. Stala je tam, odrevenela. Le nekoliko močneje se je naslonila na korito in prenesla težo na ramena in roke. Ni gledala vame, gledala je mimo mene, v temo hodnika, na katerega koncu je, pod sobnimi vrati, še vedno vztrajala tenka nit popoldanskega sonca. Opazila sem, da se njen potemneli pogled prazni – in da se tisti bledež, tisti val, ki se je za hip roteče dvignil, kot bi se hotel razliti in preplaviti kuhinjska tla in hodnik, seči do sobe skoz razpoko pod vrati in jo do vrha napolniti z nečim – morda smrtjo – takoj zatem umika, jenjuje, se umirja.

Ne verjamem, je rekla.

Šele tedaj se je scela obrnila k meni in me pogledala.

Počasi je nabrala obrvi. Iz njenega pogleda sem razbrala, da je na meni nekaj

narobe. Jo motijo moji zlepljeni, še mokri lasje, majica, bose noge, jabolko v roki? Pomislila sem, da najbrž to ni pomembno, ne zdaj. Videz, kako sem oblečena. Najsi imam na sebi majico, spalno srajco, obleko ali kaj drugega. Toda ko je njen pogled, precejšen skoz besede "ne verjamem", segel povsem do mene, sem pomislila, da ima zaradi nekega razloga gotovo prav.

Ne smela bi ji povedati tako, ne v dveh besedah. Nekaj pri tem moti: obleka, ton glasu, hodnik, iz katerega piha, neka glasba iz daljave. Ona ne razume. Vse je tako običajno, po ničemer ni mogla slutiti, da ji bom povedala prav to. Bila je v mestu, nekomu je v drenu stopila na nogo. Kupila je meso in solato, in medtem ko je stala pred izložbo in čakala na tramvaj, je ujela odsev nekega obraza, ki se ji je zazdel znan. Moški je šel tik mimo nje. Ni se obrnila. V tramvaju vonj sveže pečenega kruha. Prišla je domov in začela kuhati. Na vratih, za njenim hrbtom, se je prikazala njena štirinajstletna hči in ji polglasno, medtem ko je jedla jabolko, rekla, da jo je posilil očim. Segla je po ročni torbici in vzela ven ogledalo. Popravila si je pramen las, ki je štrlel.

Ne verjamem.

Ne smela bi se umiti. Morala bi stopiti pred njo objokana, s sledmi posušene krvi na bedrih, z razsekano ustnico, z njegovo kožo pod nohti. Toda, vse sem... uredila. Pospravila sem sobo. Okopala sem se. Zbrisala sledi. Vse življenje me je tega učila – zbrisati vse sledi za seboj. Najprej me ni slišala. Potem, ni razumela. Začutila sem, kako se moje lastne besede odbijajo od njenega obraza, se mi vračajo v usta in se spuščajo v trebuh, zmlete z zobmi, skupaj s koščki jabolka.

Zdaj spet hodi po kuhinji, dela. Opazim, da ima ramena rahlo dvignjena, njeni gibi pa so upočasnjeni in togi. Pomislim, da to ni dober znak – trdota, otrplost – in da še vedno ne razume, kaj se je zgodilo, ne razume, da je ta moški, medtem ko je ni bilo... Očitno je, iz tega, kako še naprej lupi krompir, z nežnimi gibi, pazljivo, da ne zarezhe pregloboko pod lupino. Misli na nekaj drugega. Na mesto. Na vročino. Pod močnim curkom vode izpira liste solate, vsakega posebej. To počne zamišljeno, s posebno mirnimi in počasnimi gibi. Za hip sem prepričana, da se res nič ni zgodilo: voda teče, pokrov z lonca na štedilniku odskakuje nad oblakom pare. Od prižgane pečice je v kuhinji vse topleje in topleje. Med hrupnimi zvoki kuhinje in medlimi z ulice zaznam preteče koščke tišine. A umirja me vse bolj enakomerno bitje lastnega srca in prijeten kiselkast okus jabolka, ki škriplje pod zobmi.

Nebo se je spet pooblačilo. Spet dežuje.

Ničesar ji ne bi smela povedati.

Hip, preden sem jih sploh izgovorila, preden so besede kot iskre preskočile razdaljo med mano in njo, dokler so me še pekle v grlu, sem pomislila, da ne bo preživela, če bo izvedela. Ne bo preživela – sem si rekla, dušič se od silne želje, da ji to povem, da ji vsaj enkrat vse povem, da ne bom več tako sama v telesu, ki me obvladuje. Zgrudila se bo na tla, brez glasu, kot z udarci podrti od mojih besed. Medtem ko se bom sklanjala nadnjo, bo naenkrat, kot pod lupo, ugledala njegove dotike na moji koži. Vijoličasti pečat od poljuba na vratu. Okrogle modre odtise od

stiska prstov okoli sklepa na roki. Brazgotino na ramenu. Zazdelo se ji bo, da umira od tega, da se modrice selijo na njen vrat, njegovi koščeni prsti pa se ji zabadajo v goltanec, globoko, do vrha pljuč.

Če bi se ji zdaj povsem približala, če bi ji vse to pokazala – tedaj bi morda videla izza mojih besed. Pogledala bi me od blizu, vso. Ne da bi razločila moj obraz od rdeče megle pred očmi, od šuma v prsih, v glavi, morda bi zatulila: prekletnica!

Na mah si zaželim, da me udari, da mi z nohti spraska obraz. Ali da mi z roko ovije ramena, ki se bodo vsak hip zatresla od joka.

Zdaj me lahko kaznuje s tistimi kaznimi, s katerimi mi je grozila vsa ona leta, ko je za mano pomivala kri s ploščic, kri z rjuh, kri z rok. Kako naj ji povem, da, dokler se ni pojavil on, jaz sploh obstajala nisem? Kako opisati občutek, da ne obstajaš, da nimaš telesa? Biti toliko zunaj sebe, da vidiš v ogledalu nasproti le odsev tiste, ki se je tam ogledovala pred teboj – pregibi, oblike, sence, ki ti plešejo pred očmi, tako da nikdar ne vidiš sebe, sebe, sebe.

Telo, ki ga ni.

Prozornost, katere me je naučila: ko bi se pogledala, bi jo videla včasih, da stoji vsa v meni, kot bi jo bila pojedla. Kot jabolko.

Medtem ko je s tenkim ostrim nožem rezala čebulo, je nenadoma obstala. Urezala se je. Kri je kapnila na mizo.

Ponovno me je pogledala, tisto kri pa mene.

Krivda je ležala na mizi, rdeča in jasno očrtana. Šele tedaj je dojela.

* * *

Zakaj sem odprla predal njene nočne omarice, ko je, nekoliko kasneje, šla iz sobe? Kaj neki sem iskala – toplomer, tablete, recept, ki ga je sinoči napisal zdravnik? Ali sem morda še vedno dvomila, da je to vse – nagonsko sem zavohala, da nekaj skriva pred mano, neki del sebe, trepetajoč, drgetajoč, zvit v klobčič, ki nikoli ni smel priti na plan? Ko sem odprla predal, je bilo že prepozno. Zagledala sem majhen album za fotografije, ovit v črno usnje, obrabljen na vogalih. Ko sem ga vzela v roke, je iz njega padla fotografija. Pobrala sem jo. Trenutek dva sem jo držala, ne da bi razumela. Nekaj čudnega – na fotografiji je bilo nekaj čudnega in obenem osupljivega. Obrnila sem jo proti svetlobi: namesto obraza je bila na sliki izrezana kot noht velika luknja.

Moški brez obraza je bil moj oče.

Ona stoji poleg njega. Objema jo okoli ramen in privija k sebi. Ona se smeji, z glavo nagnjena proti njemu, oblečena v črno-belo pikčasto obleko. Stojita na nekem trgu, ja, golobi se ji sprehajajo okoli nog, množica golobov. Bržčas so to Benetke – prepoznam cerkev v ozadju. Sladoled. Kapučino v senci renesančne palače. Gondole. Poletje. Jaz še nisem bila rojena, mogoče pa sem že obstajala pod pikčasto tkanino v njenem trebuhu, morda sem se otepala na tem sončnem trgu, na katerem je nekdo ujel njen nasmeh. Oče ima na sebi dolge bele halče, srajco s kratkimi rokavi in panamski klobuk. V levi roki drži naočnike – zakaj jih je snel? Je hotel delovati mlajše

poleg nje? Lepše – zanjo? Videti je sproščen na tem trgu, zagorelih rok, z žensko, katere telo se je naslanjalo na njegovo, katere obliko je prepoznaval med tisoč podobnimi oblikami, katere vonj je vpijal med tisoč vonji, ki so prihajali iz kanalov, kavarn, iz ulic okoli Trga sv. Marka, tistega dne, poleti leta 195...

Kakšen izraz je imel na obrazu tedaj? Se je smehljaj z onim svojim sumničavim polnasmehom? Ali pa se je še vedno lahko smejal široko in odprto, kot da veruje v svet okrog sebe – v golobe, zvonik, nebo ... v tisto čvrsto, prelepo telo v svojem objemu? A zdaj, na tej fotografiji, se pod mojim pogledom spreminja v človeka senco s panamskim klobukom nad črno luknjo, ki ga za vekomaj vsesava.

Znova tisti pridušeni udarci od znotraj, nobnenje po stenah žil. Nekaj nevarnega, nekaj tekočega in vrelega grozi, da bo kot lava privrelo iz mene. Bes, zaradi katerega bi tolkla s pestmi okrog sebe, zaradi katerega bi razbijala, grizla, lomila. Kaj vendar je storila, kaj je naredila? Zakaj moram namesto njegovega obraza skoz luknjo na fotografiji gledati košček svoje dlani – svetlo, brezosebno liso kože, od katere mi je še huje?

Nora je, ona je nora. Ni treba odpirati tega albuma, to je opozorilo. V njem bi lahko našla nekaj, kar bi me znova ločilo od nje, še dokazov proti njej. Toda prsti že razpirajo platnice, že obračajo kartonaste temnosive liste. Listi so prazni. Vse fotografije so vstavljene med zadnjo stran in platnice, kot da jih je na silo iztrgala (ponekod je razcefrana vrhnja kartonasta plast) in jih potem zložila po nekem svojem notranjem redu. Ni jih veliko, kakih dvajset morda. Na nekaterih je oče. Na drugih meni neznani moški. Na večini fotografij je moški s terase, moj bivši očim, njen bivši mož.

Niti na eni fotografiji moški nimajo obraza.

Vsa tista telesa brez obrazov, brez ust, brez oči. Prepoznavam jih po detajlih – po obleki, čevljih, po laseh ali neki značilni kretnji. Očeta sem spoznala po naočnikih in uri, kot prepoznamo ponesrečence, skažene mrtvece. Pod eno fotografij, v votlem ovalu, je videti del druge. Košček roke ali pokrajine, del njenega obraza.

Vonj po krvi, znani sladkobni duh jo spremlja, medtem ko izrezuje njihove obraze, ko jim odvzema identiteto in prestavlja v prazno, okroglo ničnost.

Luknjo v prostoru. Odsotnost.

Vidim jo, kako sedi na svoji postelji v gluhi noči. Kot že tolikokrat vzame iz predala album. Vzame ga brez kakršnekoli namere – pač zato, ker se je pravkar prebudila iz tesnobnih sanj in ker jo budno, v mraku, še prežema nemir. Prižge svetilko. Najprej gleda fotografije – zalepljene, razvrščene. To ji daje občutek reda in kakršnega že smisla. Trenutno ji blaži samoto. A gleda jih predolgo, gleda jih, kot da lupi plast za plastjo, vse dokler ji obrazi v spominu tolikanj ne oživijo, da se lahko naglo potopi v njihove dotike, v okus njihovih ustnic, odmev pogovorov, ples. Njihovi živi pogledi ji praskajo kožo, jo grabijo. Ponovno se rojeva želja v njej. Gleda ta vrtinec, obraze, ki se smehljajo, usta, ki šepetajo obljube, roke okoli ramen, okoli pasu ... Potem ugleda lastno samoto, kako leži tam, poleg nje, na blazini.

Če le tegne roko, se je lahko dotakne – lahko jo objame in začuti, da prihaja

vanzo, zajemajoč jo popolnoma. Že je v njej, sredi telesa, nekje med prsmi in želodcem, globoko globoko. Ko vdihne do dna, čuti, da se ji pljuča širijo in da ji samota prodira v kri.

Obkoljena sem – si misli – ta praznina me nikoli več ne bo zapustila. Grlo se ji vse bolj suši, toda pomagati si več ne more. Eno za drugo jih odleplja. Nekatere se močno držijo, ne vdajo se. Trga močnejše: resk papirja ji para ušesa. Obstane, kot bi podvomila, mogoče pa to ni dvom, mogoče se ravno v tistem trenutku odloči vzeti iz istega predala pribor za nohte v rdečem podolgovatem toku; iz njega pograbi škarjice. Z majhnim ostrim rezilom zareže prvo fotografijo. Papir je krhek, toliko let je minilo – trideset, dvajset, deset ... Čas se kot spirala odvija v gibanju njenih rok, v komaj slišnem zvoku jeklenega rezila.

To početje jo popolnoma prevzame: skrbno reže po robu obraza. Včasih gre težko, obrazi so majhni. Omahuje, ali naj izreže celo glavo – to je videti iz zareze, iz smeri rezila proti ušesu in lasem – a se vrne k ovalu obraza in mu pazljivo sledi do oboda. Kot bi pred seboj imela svoje trdo kartonasto štirioglato življenje, iz katerega meče vse, kar ji ni všeč, del sebe, ki ga sovraži. Prepričuje se, da je mogoče odvzeti preteklosti obraze.

Ostala bodo samo njihova telesa. Sčasoma jih več ne bo razlikovala. Brez obrazov bodo poniknili, premešani v zmes, ki se bo posedla in kot usedlina potonila nekam na dno spomina.

Ves čas, ko to počne, čuti v prsnem košu – v prostoru praznine – zamolklo bolečino. A se ne ustavi, še naprej jih izrezuje, fotografijo za fotografijo, kot da mora odstraniti tiste vozle, tiste boleče skupke v svojem tkivu. Uničuje jih, uničuje jih počasi in brezobzirno. Potem zbere njihove drobne obraze, razmetane po odeji, jih položi v pepelnik in zažge. Plamen je majhen, modrikast. Suh papir gori presenetljivo kratek čas. Ko zgori, ostane na dnu plitve posode malo pepela in nekaj zgrbančenih črnih zvitkov, ki se ob dotiku sesuvajo v prah.

Preden zaspi, nekaj časa vdihava vonj zgorelega papirja.

Ponovno pogledam očetovo fotografijo na Trgu sv. Marka. Skoz podolgovato luknjo, kjer je nekoč bil njegov obraz, razločno vidim njen obup, osamljenost, pustoto, v katero je tonila. Ko je rezala te odprtine v lastnem telesu, ko je preluknjevala preteklost, je odpirala pot v temo zadaj. Pomerim fotografijo proti svetlobi. Skoz izrez vidim košček neba in okenski okvir. Zraven izreza je mamin obraz. Živi, ona edina živi. Zdaj vem, da ni poti do njene samote, do občutka, ki jo je tisto noč prisilil, da si jo prizna na tak način.

Ko sem ugledala to opustošenost od blizu – njeno sobo, od svetlobe razdejanjo, njeno telo, od časa skaženo, njen obup skoz ovalni izrez na fotografiji – sem vedela, da je morala s tem živeti. Poskusila je. Ni prenesla. Sedaj mora poskusiti znova.

Ni mislila name, sem pomislila takoj, ko sem videla vse tiste uničene obraze ... Toda ne, zanj je to bil edini način, da si utre pot do mene. Vse jih je morala odstraniti. Morala se jim je odpovedati.

Tolikšen napor je bil potreben, da sprostí notranjo napetost, da pripotuje k meni.

Pripotovala je. Jedla je koščke lubenice, prepojene z grenkobo, in si mislila: zaman, vse je zaman, izgubila sem jo. Tudi njo sem izgubila. Skoz okno na vlaku je gledala, kako nepremično, trmasto stojim na peronu – še vedno kratkih las, z rokami v žepih kavbojk, z rameni, dvignjenimi v obrambo.

Nekaj potlačenege je na njenem obrazu – je pomislila, nekakšna razdraženost in negotovost hkrati. Strah, da jo bodo ranile moje nerodne besede, vprašanja, ki jih ne znam zastaviti. Besede, besede, besede. Na njenem obrazu, v pogledu, ki spremlja vsak moj gib, v njenem molku za mizo vidim, da jih zdaj sovraži. Prišla sem pozno. Toda poskusila sem. Poskusila.

Kako majhna je. Vse manjša in manjša. Tam, na peronu, je rdečkasta lisa njenih las vse dalje in dalje.

Nedosegljiva.

Pomisli, da me morda vidi poslednjikrat. Še enkrat mi pomaha, čeprav vlak že zapušča postajo.

Spet doma, gleda moje otroške fotografije na steni. Potem pazljivo zapre vrata moje sobe. Kot da sem notri, kot da spim.

Še maloprej sem bila odločena, da jo bom napadla, brž ko bo vstopila. Pokazala ji bom album, blisknila ji bom v obraz, vprašala, zakaj je to naredila, zakaj, zakaj, zakaj? Ampak to ni vprašanje, ne več.

Podoba škarjic v njenih rokah.

Podoba škarjic v mojih rokah: kako šibko je orožje, po katerem seževa naskrivaj, v samoobrambi, nenadoma soočeni s praznino okoli sebe.

Ničesar je ne bom vprašala. Pospravila bom album nazaj v predal, niti omenila ji ga ne bom. Obe bova utonili v kratek molk – danes, jutri, še nekaj dni morda. Vse dokler ne bova prepričani, da lahko govoriva tudi o drugem – da nama ni treba govoriti samo o sebi. Druga drugi sva zastavljali vprašanja, na katera ni odgovorov: zvok glasu, ki drsi mimo pomena. Ne da bi čutili, sva tonili nazaj – v njeno in mojo krivdo, v nekaj mračnega, nerešljivega.

Dovolj bo, da se nahranim z novo podobo. Že zdaj vem, da je ta podoba njenega obupa začetek nečesa novega, nit, ki me bo privedla nazaj k sebi, me vrnila k skulpturi. Kakor kdo drug začuti lakoto ali žejo, tako čutim jaz trenutek, v katerem nemost prehaja v govor – v posebne vrste govor.

Z veseljem bi spila kavo, reče živahno.

Stopa v sobo s poravnanimi lasmi, v dolgi domači halji iz satena, že drugačna.

V kuhinji, na dnu omare s posodo, odkrijem staro napravo za espresso. Pa je le ni odvrгла, pomislim veselo.

Medtem ko bom odpivala požirek pravkar skuhanе kave, bo pozaba, kakor dišeča topla tekočina, končno zdrsnila po grlu.

Prevedla Sonja Polanc

(Prevedeno iz: *Marmorna koža*, GZH, Zagreb 1989.)